

УДК 347.61

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2026.93.1.74>

ВІДНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ЗАРУЧИН В ПРОЄКТІ ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ: ДАНИНА ТРАДИЦІЯМ ЧИ ПОТРЕБА СЬОГОДЕННЯ

Ямковий В.І.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри права,
Державний університет економіки та технологій
ORCID: 0000-0001-5662-7951
e-mail: advokatvladyslav@gmail.com

Ямковий В.І. Відновлення інституту заручин в проєкті Цивільного кодексу України: данина традиціям чи потреба сьогодення.

Стаття присвячена комплексному дослідженню інституту заручин як самобутнього елемента української правової традиції, що історично сформувався на основі поєднання звичаєвого права, релігійних норм і правових звичаїв, притаманних українському суспільству.

У роботі проаналізовано еволюцію правового регулювання заручин на сучасному етапі розвитку сімейного законодавства України. Значну увагу приділено першій спробі відновлення цього інституту в Сімейному кодексі України 2002 року, а також причинам його подальшого вилучення у 2006 році, що було зумовлено впливом проросійських правових орієнтацій та хибним тлумаченням принципу добровільності шлюбу. Доведено, що існування заручин не створює обов'язку вступу в шлюб і не суперечить фундаментальним засадам сімейного права.

Окремо досліджено новели проєкту Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного), в якому інститут заручин отримав нове нормативне закріплення. Проаналізовано розмежування понять «заручені» та «наречені», правову природу взаємної обіцянки укласти шлюб, коло суб'єктів відповідних правовідносин. Обґрунтовується самостійний характер правовідносин, пов'язаних із заручинами, та доцільність їх подальшого розвитку.

У роботі також окремо звертається увага на правові наслідки відмови від укладення шлюбу, на проблемні аспекти правового регулювання майнових наслідків такої відмови, зокрема у частині відшкодування витрат, пов'язаних із приготуванням до шлюбу та весілля, а також розірвання договору дарування у разі отримання подарунків у зв'язку з майбутнім шлюбом. Аргументується необхідність узгодження норм сімейного та цивільного законодавства з метою усунення прогалин і колізій, що можуть виникати у правозастосовній практиці. Наголошується, що відсутність чіткого нормативного закріплення інституту заручин ускладнює ефективний захист прав та інтересів учасників відповідних правовідносин і зумовлює потребу в запровадженні спеціальних правових механізмів їх регулювання.

Зроблено висновок, що відновлення інституту заручин є важливим кроком у напрямі відродження українських правових традицій, забезпечення балансу приватних інтересів та гармонізації національного законодавства з європейськими правовими підходами.

Ключові слова: заручини, взаємна обіцянка укласти шлюб, заручені, наречені, правовідносини, відмова від шлюбу, відшкодування витрат, моральна шкода.

Yamkovyy V.I. Restoration of the institution of engagement in the draft Civil Code of Ukraine: a tribute to tradition or a contemporary necessity.

The article is devoted to a comprehensive study of the institution of engagement as a distinctive element of the Ukrainian legal tradition, which historically developed on the basis of a combination of customary law, religious norms, and legal customs inherent in Ukrainian society.

The paper analyzes the evolution of the legal regulation of engagement at the current stage of development of family law in Ukraine. Particular attention is paid to the first attempt to restore this

institution in the Family Code of Ukraine of 2002, as well as to the reasons for its subsequent removal in 2006, which was caused by the influence of pro-Russian legal orientations and an erroneous interpretation of the principle of voluntary marriage. It is proved that the existence of engagement does not create an obligation to enter into marriage and does not contradict the fundamental principles of family law.

Special attention is given to the novelties of the draft Civil Code of Ukraine (Private Law Code), in which the institution of engagement has received renewed normative consolidation. The article examines the distinction between the concepts of “engaged persons” and “fiancés,” the legal nature of a mutual promise to marry, and the range of subjects of the relevant legal relations. The independent nature of legal relations arising from engagement and the expediency of their further development are substantiated.

The paper also focuses on the legal consequences of refusal to enter into marriage and on problematic aspects of the legal regulation of the property consequences of such refusal, in particular with regard to compensation for expenses related to the preparation for marriage and the wedding, as well as the termination of a gift contract in cases where gifts were received in connection with a future marriage. The necessity of harmonizing family and civil law norms in order to eliminate gaps and conflicts that may arise in law enforcement practice is argued. It is emphasized that the absence of clear normative regulation of the institution of engagement complicates the effective protection of the rights and interests of participants in the relevant legal relations and necessitates the introduction of special legal mechanisms for their regulation.

It is concluded that the restoration of the institution of engagement is an important step toward the revival of Ukrainian legal traditions, ensuring a balance of private interests, and harmonizing national legislation with European legal approaches.

Key words: engagement, mutual promise to marry, engaged persons, fiancés, legal relations, refusal to marry, reimbursement of expenses, moral damage.

Постановка проблеми. На українських землях завжди існувала самобутня правова традиція, що поєднувала Литовські статuti, магдебурзьке право, козацьке звичаєве право тощо. На жаль, російська влада системно нищила українські правові традиції через підміну понять, уніфікацію норм права, заборони та репресії. Спочатку Російська імперія, а потім радянська влада поступово замінила традиційні українські норми права російським імперським, а згодом радянським правом. Як наслідок українське право, яке здебільшого було проєвропейським, втратило свою самобутність та перестало існувати як цілісна система, залишившись лише фольклором. Жертвою такої послідовної політики знищення української самобутності став інститут заручин, який був традиційним елементом української правової культури. Будучи вперше відновлений в сучасному праві в Сімейному Кодексі України, чинному з 01.01.2004, інститут заручин проіснував недовго в правовому полі, зникнувши з нього в грудні 2006 року, внаслідок виключення з кодексу відповідної норми під впливом проросійських віянь у тодішній владі. Однак завдяки процесам рекодифікації цивільного законодавства інститут заручин вкотре отримав право на існування, оскільки унормований в проєкті Кодексу права приватного, а його відновлення може стати реальністю вже найближчим часом, що додає актуальності дослідженню цього питання.

Стан опрацювання проблематики. Сучасному правовому регулюванню інституту заручин донедавна не приділялося окремої уваги, в тому числі у зв'язку з його скасуванням, а тому він розглядався переважно у рамках дослідження шлюбних відносин фахівцями у галузі сімейного та цивільного права, серед яких В. Бошко, І. Жилінкова, С. Муромцева, Г. Матвеев, О. Розгон, З. Ромовська, Л. Савченко, О. Сафончик, Г. Свердлов, Є. Харитонова, С. Шимон, Я. Шевченко, В. Шульгін та інші. Однак внесення на розгляд парламенту проєкту Цивільного кодексу України, в якому інститут заручин отримав нормативне закріплення, знову актуалізувало це питання, яке набуває нового змісту й ознак дискусійності.

Метою даного дослідження є визначення змісту правовідносин, що передують укладенню шлюбу та виникають між особами, які надали взаємну обіцянку укласти шлюб, аналіз ретроспективи розвитку інституту заручин у сучасному сімейному праві України, з'ясування його правової природи, перспектив і доцільності відновлення, а також дослідження особливостей правового регулювання цього інституту на сучасному етапі та у майбутньому законодавстві, зокрема в проєкті Цивільного Кодексу України (далі – проєкт ЦК)[1], в якому регулюванню сімейних правовідносин присвячена Книга шоста «Сімейне право».

Виклад основного матеріалу. Інститут «заручин» був відомим ще римському праву, його поняття походить від латинського «sponsalia», що означає обіцянку, яка здійснюється в усній, вербальній формі [2, с. 286].

Як зазначає Жилінкова І.В., історія свідчить, що у всіх народів вступу до шлюбу передував певний (нерідко досить складний) комплекс взаємопов'язаних дій сторін, порядок здійснення яких визначався правовими звичаями, релігійними, а пізніше й законодавчими нормами. На її думку, основною метою дошлюбної активності потенційного подружжя, їх батьків і родичів було, по-перше, принципове вирішення питання про укладення в майбутньому шлюбу і, по-друге, визначення поточних і перспективних відносин сторін. Згода про вступ у майбутньому до шлюбу називалася угодою, договором, зговором, заручинами тощо, а в рамках церковної юрисдикції - обрученням [3, с. 130, 131].

Історичні джерела свідчать, що незважаючи на особливості так званого передвесільного циклу поведінки українців, які склалися в різних регіонах, він мав цілісну структуру і складався з трьох-чотирьох зустрічей сторін, що бажали вступити до шлюбу, які включали в себе відвідування, сватання, оглядини та заручини. Отже, заручини традиційно були невід'ємною частиною української правової культури, виступаючи зазвичай етапом між сватанням та весіллям.

Відповідно до статті 11 Конституції України[4] передбачено, що держава сприяє консолідації та розвитку української нації, її історичної свідомості, традицій і культури. А тому спроба відновлення в правовому полі інституту заручин, яка вкотре зроблена в проєкті ЦК, сприятиме відновленню історичної справедливості, культурних та правових традицій української нації.

Як відзначалося вище, перша спроба відродити інститут заручин в сучасних реаліях була зроблена в січні 2002 року з прийняттям Сімейного кодексу України[5] (далі – СК України), який набрав чинності 01.01.2004.

Так, частинами 1 та 2 першої редакції ст. 31 СК України, яка мала назву «Заручини», було передбачено, що зарученими вважаються особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу. Заручини не створюють обов'язку вступу в шлюб.

Проте в подальшому вказані дві частини статті 31 СК України було виключено з кодексу на підставі Закону України від 22.12.2006 «Про внесення змін до Сімейного та Цивільного кодексів України» [6], а частину 1 статті 28 доповнено абзацом другим, в якому вводилося поняття «наречених», якими визнавалися особи, що подали заяву про реєстрацію шлюбу.

Причиною таких змін, на думку Ромовської З.В., стало те, що на той час над Міністерством юстиції України ще витав руський дух, а тому виключення заручин з СК України стало наслідком рівняння на «північну цивілізацію», адже в кодексі РФ заручин не було. Аргументом для цього стала хибна позиція про те, що порушено принцип добровільності шлюбу, оскільки можливість відшкодування витрат на весілля через відмову від шлюбу примушуватиме нареченого чи наречену до шлюбу, з чим категорично не можна погодитись [7]. Адже як ч. 2 ст. 31 СК України, так і ч. 3 ст. 1488 проєкту ЦК передбачено, що заручини не створюють обов'язку вступу в шлюб, а тому існування цього інституту жодним чином не порушує принцип добровільності шлюбу та не примушує до вступу у нього.

Разом з тим, зауважимо, що існування заручин притаманне для законодавчої практики багатьох держав Європи, в т.ч. Туреччини, Молдови, Грузії, де в тому числі передбачено відшкодування моральної шкоди, пов'язаної з відмовою одного з наречених від шлюбу, на відміну від СК України, яким така можливість ніколи не була передбачена до внесення проєкту ЦК.

Крім того, незважаючи на виключення зі ст. 31 СК України перших двох частин, незмінною лишилася редакція частин 3, 4 вказаної статті, яка передбачає обов'язок особи, яка відмовилася від шлюбу, відшкодувати другій стороні затрати, що були нею понесені у зв'язку з приготуванням до реєстрації шлюбу та весілля, а також повернути річ, яка була їй подарована у зв'язку з майбутнім шлюбом у разі розірвання договору дарування судом за вимогою дарувальника або відшкодувати її вартість, якщо така річ не зберіглася.

Тобто, виключивши поняття «заручин» та «заручених» й увівши поняття «наречених» в грудні 2006 року, законодавець все одно залишив в СК України правове регулювання майнових відносин, які виникають між потенційним подружжям на етапі, що передує весіллю, але обмежив їх виключно нареченими, як особами, які подали заяву про реєстрацію шлюбу до органів державної реєстрації актів цивільного стану.

В проєкті ЦК заручинам присвячена стаття 1488, яка має відповідну назву. Однією з новел, запропонованих розробниками проєкту є розмежування понять «заручених» та «наречених». На

відміну від першої редакції ст. 31 СК України, яка визначала заручених як осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу, тобто фактично ототожнювала їх з нареченими, відповідно до частин 1, 2 ст. 1488 проєкту ЦК його автори визнають зарученими осіб, які надали взаємну обіцянку укласти шлюб, яку може бути виражено усно або письмово, і лише з дня подання заяви про реєстрацію шлюбу заручені набувають статусу наречених. Наведене узгоджується зі змістом ч. 1 ст. 1485 проєкту ЦК, відповідно до якої нареченими є особи, які подали заяву про реєстрацію шлюбу. При цьому в ст. 1488 проєкту ЦК також уточнено, що зарученими можуть бути жінка та чоловік, які досягли шлюбного віку або яким за рішенням суду надано право на шлюб, що є важливим в контексті вікових обмежень реалізації права на шлюб.

На нашу думку, така конкретизація та розмежування суб'єктів цих відносин сприяє більш правильному сприйняттю кола їх учасників.

Такі відносини часто називають передшлюбними, під якими в юридичній літературі розуміють відносини, що за своєю природою виникли між нареченими і можуть припинятися за волею будь-кого з них, не створюючи жодних негативних наслідків для сторони, яка відмовилася від укладання шлюбу [8, с.110, 114]. Проте така класифікація, на наш погляд не є вдалою.

Аналізуючи сутність цих відносин, погодимося з Розгон О.В., яка, зазначаючи, що державна реєстрація шлюбу як процедура, що окреслює момент зміни статусу з наречених на подружжя і свідчить про те, що такі особи можуть перебувати у передшлюбних, а потім у шлюбних відносинах, слушно виокремлює третю самостійну групу правовідносин, спрямованих на влаштування весілля, вважаючи, що це інший вид правовідносин, учасниками яких можуть бути як самі наречені (якщо вони фінансують весілля), так і інші особи, які витрачають на нього свої гроші або інше майно [9, с. 246, 247].

Подібною позиції дотримується і Кириченко Т.С., яка виділяє поряд із шлюбними відносинами, які виникають між подружжям, правовідносини, спрямовані на влаштування весілля, підставою виникнення яких, на її думку, є договір про витрати, пов'язані з приготуванням до весілля та реєстрації шлюбу [10, с.110]. Проте Розгон О.В., класифікуючи договори у сімейному праві, вважає що договори, пов'язані із приготуванням до державної реєстрації шлюбу та весілля, які вона називає передшлюбними, належать до окремих договорів, які не є договорами у сімейному праві, а опосередковано пов'язані з сімейними відносинами [9, с.66]. Вищевказані позиції підлягають уточненню в контексті змін в правовому регулюванні заручин, що передбачені в проєкті ЦК.

Перш за все у зв'язку з наведеним постає питання: чи можна вважати взаємну обіцянку укласти шлюб договором, оскільки загально визнаного нормативного визначення поняття «взаємна обіцянка» як окремого юридичного терміну не існує, так само як його не вироблено і в юридичній літературі.

Якщо розглядати обіцянку як волевиявлення особи про майбутню дію або утримання від дії, що потенційно може мати правові наслідки, то взаємна обіцянка – це домовленість, за якою сторони погоджують свої наміри та юридичні наслідки. Однак вважати таку взаємну обіцянку договором навряд чи можна. Цивільне право традиційно визнає договором домовленість двох або більше сторін, спрямовану на виникнення, зміну чи припинення цивільних прав та обов'язків. Зміст договору становить сукупність погоджених між сторонами умов, які традиційно в літературі поділяють на істотні, звичайні та випадкові. Заручини як взаємна обіцянка (домовленість про намір укласти шлюб) таких умов може не містити. Натомість відсутність договору, пов'язаного із приготуванням до державної реєстрації шлюбу та весілля, не повинна виключати можливість на відшкодування витрат, що понесені у зв'язку з приготуванням до шлюбу та весілля, а це можливо саме завдяки існуванню спеціальної норми про заручини, необхідність введення якої є беззаперечною.

Крім того, на нашу думку, доречно в системі сімейних правовідносин окремо виділити такий їх вид, як відносини, пов'язані із заручинами, які не можна вважати суто передшлюбними та слід визначити як правові відносини, які виникають на підставі усної або письмової взаємної обіцянки укласти шлюб та учасниками яких можуть бути як самі заручені або наречені, так і в деяких випадках інші особи (батьки, піклувальники тощо), якщо вони фінансують приготування до шлюбу та весілля і несуть пов'язані з цим витрати за рахунок власних коштів та майна.

Звуження кола учасників цих правовідносин лише до потенційного подружжя, на нашу думку, залишить поза правовим регулюванням інтереси інших осіб, які нести будуть витрати у зв'язку з приготуванням до шлюбу та весілля, оскільки право на відшкодування цих витрат відповідно до

закону матимуть тільки заручені, а загальні норми про відшкодування збитків не поширюватимуться на ці відносини.

У зв'язку з цим, дозволимо собі не погодитися з позицією Кириченко Т.С. про те, що виключення норм про заручини зі ст. 31 СК України не змінило суті справи й правових наслідків, оскільки подання заяви до органів державної реєстрації актів цивільного стану парою є юридичним фактом і тягне за собою певні юридичні наслідки, які зі зміною статусу осіб із «заручених» на «наречених» не змінилися, та ці наслідки пов'язані з відмовою одного із наречених від подальшого укладення шлюбу [10, с. 110].

На нашу думку, відповідні правові наслідки напряму залежать від існування інституту заручин та його нормативного визначення і закріплення. Так, аналізуючи, зміст частин 4, 5 ст. 1488 ЦК України, які містять наслідки відмови від укладення шлюбу, відзначимо, що він на перший погляд істотно не відрізняється від змісту частин 3, 4 ст. 31 діючого СК України. Так, в обох випадках норма права унікає вживання термінів «наречена» чи «заручена» особа, згадуючи особу, яка відмовилася від укладення шлюбу. Проте, на відміну від чинного закону, проєкт ЦК передбачає три важливі новели:

по-перше, зазначено, що обов'язок відшкодувати другій стороні витрати, що понесені нею у зв'язку з приготуванням до шлюбу та весілля виникає саме в особи, яка відмовилася від укладення шлюбу після заручин. Це означає, що можливість настання відповідних правових наслідків, передбачених вказаною нормою, допускається тільки за наявності заручин;

по-друге, вперше передбачено обов'язок не лише відшкодувати витрати, але і компенсувати моральну шкоду, чого раніше не було передбачено діючим законодавством. Вважаємо це положення прогресивним, адже матеріальна сатисфакція моральної шкоди давно стала невід'ємною складовою механізму захисту особистих немайнових прав. Очевидно, що відмова від укладення шлюбу, особливо безпосередньо напередодні чи в день реєстрації шлюбу завдає важкого удару по гідності другого нареченого, а тому наявність пов'язаних з цим душевних страждань також є очевидною;

по-третє, термін «затрати» в статті замінено «витратами», що понесені у зв'язку з приготуванням до шлюбу та весілля, адже наразі йдеться саме про понесені витрати, а не встановлення майнових санкцій за відмову від шлюбу, що суперечило б принципам свободи шлюбу. Тобто йдеться не про відповідальність за відмову від реєстрації шлюбу, а саме про відшкодування фактичних витрат, понесених на приготування до шлюбу та весілля (платежів за послуги на організацію урочистого святкування, вартості весільного вбрання, аксесуарів та атрибутики тощо), що не збігаються з поняттям реальних збитків, наведеним в п. 1 ч. 2 ст. 22 ЦК України, пов'язаним з втратами майнового характеру. Крім того, оскільки відмова від реєстрації шлюбу є правом кожного з заручених чи наречених, то порушення права в разі такої відмови не виникає, що виключає протиправність діяння та застосування до вказаних відносин загальних положень закону про деліктні зобов'язання. Саме тому відшкодуванню вказаних витрат має слугувати спеціальна норма про заручини, потреба запровадження якої очевидною.

Також відзначимо, що в проєкті доречно розширено перелік підстав, які звільняють від обов'язку відшкодувати витрати у зв'язку з приготуванням до шлюбу та весілля, зокрема додано до них приховання зміни статі, перебування у фактичному сімейному союзі, попередньому шлюбі тощо. Втім слід зауважити, що як в чинному законі, так і в проєкті цей перелік підстав не є вичерпним, а тому питання звільнення від обов'язку відшкодування витрат на підготовку до шлюбу та весілля має вирішуватися в кожному випадку окремо залежно від конкретних обставин справи, і скоріш за все ці підстави визначатиме суд, адже найімовірніше вирішення цього питання завершиться судовим спором.

Окремо слід зупинитися на наслідках відмови від укладення шлюбу для особи, яка одержала подарунок у зв'язку з майбутнім шлюбом. Як в чинному законі, так і в проєкті ЦК передбачено, що договір дарування за вимогою дарувальника може бути розірвано судом. У разі розірвання договору особа зобов'язана повернути річ, яка була їй подарована, а якщо та не збереглася, – відшкодувати її вартість.

Однак, ані ст. 727 чинного ЦК України, присвячена розірванню договору дарування на вимогу дарувальника, ані ст. 954 проєкту ЦК, що має аналогічну назву, не містять такої підстави для розірвання договору дарування, як відмова від шлюбу особи, яка одержала подарунок у зв'язку з майбутнім шлюбом, що може ускладнити на практиці вирішення такого спору судом, а тому, на нашу думку, норми ЦК України про розірвання договору дарування слід доповнити окремою підставою, яка б кореспондувала зі згаданою вище нормою сімейного права.

Висновки. Виходячи з вищевикладеного, можна зробити висновок, що відродження інституту заручин у правовому полі України є не лише даниною українським правовим традиціям та відновленням історичної справедливості, але й нагальною потребою сьогодення. Заручини є важливим правовим механізмом, покликаним захистити майнові та особисті права не лише осіб, які дали взаємну обіцянку укласти шлюб, але й майнові інтереси інших осіб, які несуть витрати, у зв'язку з приготуванням до шлюбу та весілля заручених. Норми проєкту ЦК не лише дозволяють відновити інститут заручин, що вже існував в СК України, а значною мірою вдосконалять його, доповнивши раніше існуючі норми прогресивними новелами. Наведене в проєкті правове регулювання відносин, пов'язаних із заручинами, цілком відповідає потребам сьогодення та враховуватиме кращі традиції законодавчої практики країн Європи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Проєкт Цивільного кодексу України (Кодексу права приватного): законопроєкт № 14394 від 22.01.2026. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/69528> (дата звернення 03.02.2026).
2. Литвинов В.Д., Скорина Л.П. Латино-український словник. 500 крилатих висловів. Тексти. К.: Ін доєвропа, 1993. 320 с.
3. Жилінкова І. В. Інститут заручин: далеке минуле і найближче майбутнє. Вісник *Академії правових наук України*. 2001. № 4(27). С. 130–138.
4. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР: закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 04.02.2026).
5. Сімейний кодекс України: Кодекс України; Кодекс, Закон від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2947-14> (дата звернення: 04.02.2026).
6. Про внесення змін до Сімейного та Цивільного кодексів України: Закон України від 22.12.2006 № 524-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/524-16> (дата звернення: 04.02.2026).
7. Ромовська З.В. Сімейний кодекс України: історія – кризь сльози. 24.05.2024. URL: <https://www.hsa.org.ua/lectors/romovska-zorislava-vasilivna/articles/simeinii-kodeks-ukrayini-istoriia-kriz-slyozii> (дата звернення: 04.02.2026).
8. Сімейний кодекс України: науково-практичний коментар [Текст] / І.В. Жилінкова, В.К. Антошкіна, Н.А. Д'ячкова та ін.; за ред. І.В. Жилінкової. Х.: Інформ.-прав. центр «Ксилон», 2008. 855 с
9. Розгон О.В. Договори у сімейному праві України [Текст]: монографія. К.: Ін Юре, 2018. 301 с.
10. Сімейне право: підручник / за заг. ред. В.А. Кройтора та В.Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 512 с.

Дата першого надходження рукопису до видання: 09.02.2026

Дата прийняття до друку рукопису після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації: 05.03.2026

© Ямковий В.І., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0